

Dějiny slovenského práva I.

A. Stát a právo feudální epochy

Sylaby pro opakování

Doc. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.

Upozornění:

Sylaby jsou jen přehledem základních problémů, jejichž obsah je třeba doplnit na základě studia z učebnice.

Vykřičníky (!!!) upozorňují na ty některé problémy, kterým je třeba se věnovat zvláště důkladně.

1. Obecně k vývoji státu

Periodizace: Ranný feudalismus – (feudální rozdrobenost) - rozvitý feudalismus = stavovská monarchie – pozdní feudalismus = absolutismus

- nejdříve **patrimoniální pojetí státu** – pak stát jako právnická osoba = uherská (svatoštěpánská) **koruna!!!**

a) středobodem státní organizace ve středověku **panovník** (velkomoravské kníže, uherský král)

b) postupně se formovaly **stavy**: vedle příslušníků **duchovenstva**, kteří se svým životním stylem vyčleňovali z masy ostatního obyvatelstva od samého počátku státního vývoje, se profilovala **šlechta** (mnohé právní akty z 13. a následujících století proklamovaly její jednotu, prakticky vždy se lišilo postavení velkých pozemkových vlastníků (magnátů) na jedné straně a střední a drobné šlechty na straně druhé); od 13. století vznikala města a měšťané svobodných královských měst časem vytvořili **městský stav**

- většina obyvatel se postupně dostala do různé formy závislosti na feudálech

c) za absolutismu tendence k panovníckému samovládí, centralizaci států a byrokratizaci státního

! klasicky absolutistická forma feudálního státu se v Uhrách prakticky nikdy plně neprosadila!

2. Obecně k právu

Právo feudální epochy = velmi pestrá paleta různých forem, oblastí a pramenů práva, jejichž podoba, význam a vzájemné relace se měnily v čase s tím, jak se vyvíjela feudální společnost. Z různých úhlů pohledu můžeme za feudalismu rozlišovat mezi

1. a) **právem nepsaným**, které dlouho jednoznačně převažovalo, a

b) **právem psaným**, které se prosazovalo postupně především v podobě královských privilegií a dekretů;

2. a) **obyčejovým právem**, tvořeným celostátními i místními právními obyčeji,

b) **právem zachyceným v normativních právních aktech**, tj. v panovníkových nařízeních, privilegiích, zákonech (dekretech), patentech a podobných aktech oprávněných právotvůrců, a

c) **právem vzešlým z rozhodování soudů** (soudcovskou tvorbou práva, decizemi);

3. a) zpočátku **relativně jednotným právním řádem** a

b) pozdějším **právním partikularismem**, typickým pro rozvinutou feudální společnost a v době feudálního absolutismu postupně odbourávaným

c) **prvky moderního pojetí práva**, založeného na principu rovnosti před zákonem (za absolutismu).

Právní partikularismus!!! = jeden z nejtypičtějších rysů rozvinuté feudální společnosti = každá významnější společenská vrstva (jednotlivé stavy, závislé obyvatelstvo) nebo korporace se řídila vlastními právními normami: **šlechtické** (zemské) právo + **partikulární** práva, tj. městská práva, horní práva, selská (vrchnostenská) práva, sedmihradské nebo chorvatské právo (zvláštní, z velké části nadnárodní charakter mělo kanonické právo)

Prameny práva (ve formálním slova smyslu = vnější formy, v nichž je zachycen obsah právních vztahů =

a) **právní obyčeje**, které zpravidla vznikají dlouhodobou aplikací neuvědoměle vzniklého pravidla chování, sankcionovaná státní mocí

b) **normativní právní akty** (panovníkova nařízení, dekrety!!!, kolektivní privilegia, zákony, patenty, reskripty, statuty a pod.), které jsou výsledkem cílené normotvorné činnosti k tomu oprávněných orgánů a

c) **decízie!!!**, jak se v uherském právu běžně označuje soudcovská tvorba práva, kdy obsah individuálního právního aktu, tedy rozhodnutí určité konkrétní záležitosti, získává normativní povahu.

Ad a) **Právní obyčej!!!** = pravidlo chování, vytvořené ve společenském povědomí, opírající se o všeobecné přesvědčení obyvatelstva a aplikujících orgánů o jeho správnosti a pro případ porušení sankcionované státem

- náležitosti: **sankcionování státní mocí** + **normativnost** (aplikovatelnost na neurčitý počet adresátů a situací), + **dlouhodobé** a více méně **spontánní dodržování** jistou komunitou (veškerým obyvatelstvem nebo jeho částí vymezenou sociálně, profesně nebo teritoriálně) + **určitost a racionálnost obsahu** (tj. práv a povinností, které z něj plynou).

- ve vztahu k normativním aktům: derogativní, doplňující a interpretační funkce

Ad b) **Normativní právní akty** nabývaly na významu postupně s tím, jak se upevňovalo postavení státních orgánů

- v **raném feudalismu** příslušela právotvorná pravomoc panovníkovi.

- v době **feudální rozdrobenosti a jejího překonávání** si oprávnění vydávat pro svá území normativně závazné akty osobovali také jednotliví velmožové.

- v době **stavovské monarchie** sice králové stále vydávali některé akty samostatně (královská privilegia), ale především se spolupodíleli na právotvorné činnosti stavovského sněmu.

- **za absolutismu** habsburští panovníci chtěli vládnout jen prostřednictvím svých nařízení vydávaných bez účasti stavovské obce (patentů, reskriptů a pod.), přesto si v některých obdobích v právotvorbě uchoval význam uherský sněm.

Ad c) **Soudcovská tvorba práva** (rozhodování bez konkrétního podkladu) se v Uhrách vnímala jen jako realizace obyčejového práva; oficiálně se individuální rozhodnutí soudců královské kurie začalo považovat za zvláštní druh pramene práva (**decízií**) až na přelomu 19. s 20. století.

Právní kniha = pramen poznání práva = soukromý zápis platného práva

3. Velkomoravská říše

- raně feudální stát se silnou centrální mocí a formující se územní správou; území Slovenska tvořilo v jejím rámci údělné knížectví s centrem v Nitře, zprávy o státním uspořádání a právu vesměs jen zprostředkované

- **ústřední orgány**: panovník; užší či širší shromáždění předáků země - dvorské úřady (nádvorní župan = comes palatinus), taverník = správce komory, stolník, číšník); dvorská kancelář k vedení písemné agendy

- správní (a církevní) centra Velké Moravy = opevněná **hradiště** + velmi jednoduchá a nepravidelná správa okrajových oblastí = **hradské obvody** (hradské župy)

Právo: - převážně obyčejové + zprávy o právotvorné činnosti panovníka (zákonech); spjaté s křesťanstvím

- **právní památky**: *Zakon sudnyj ljudem!!!* + překlady byzantských právních textů do staroslověnštiny (Synagogae) + Metodějova (Anonymní) homilie + z Říma importovaná *Collectio canorum* + penitenciál *Záповědi svatých otců*

- odrážejí především snahu chránit a prosazovat zásady křesťanské morálky, individuální vlastnictví a autoritu státních orgánů

4. Uherský stát a právo v raném středověku (do konce 12. století)

- centralizovaný; Gejza a Štěpán (královská hodnost) z dynastie Arpádovců; křesťanství (arcibiskupství v Ostrihomi)

- **sociální rozvrstvení obyvatelstva:** a) *svobodní předáci země* = příslušníci královny družiny (někdy označovaní jako královští jobbagionové), vysocí církevní hodnostáři, představitelé porobených rodů, cizinci; b) *kněží* c) *osobně svobodní* - ve smyslu osvobození od naturálních a peněžitých dávek a pracovních úkonů - bojovníci z královských hradů nebo z družin světských a církevních držitelů půdy (jobbagionové) a osobní služebníci předáků země; d) *závislé obyvatelstvo*; e) později vlámská a německá *kolonisté*...

- **území Slovenska** v 11. století nepatřilo k jádru uherského státu, pevněji se s ním spojilo až ve 12. století

- **příjmy státní pokladny:** výnosy královských statků, regální práva!!!, třicátek, daně

- **ústřední orgány:**

a) *panovník* (dědičnost, seniorát – primogenitura /v zásadě/, korunovace, mladší král)

b) zpočátku ještě nepříliš diferencovaný *královský dvůr* = členové panovníkovy družiny, další příslušníci vládnoucího rodu, církevní hodnostáři, čelní představitelé jiných významných domácích rodů, urození cizinci

c) pak jednotliví úředníci a úřady: královská rada; královská; nejvyšší úředníci (palatin, zemský soudce; pokladník /komorník/, správce koníren /maršálek/, stolník, číšník ad.)

- **územní správa** = královské komitáty (župy, stolice); vnitřně se dělily na centurionáty a děkanáty

+ vesnické (pak i městské) orgány

- **soudní kompetence:** panovník, ústřední úředníci, komitátní a církevní orgány (od konce 11. století v komitátech také královští soudci /bilochové/, brzy na to vznikly a poměrně krátce působily tzv. koncilové soudy)

Právo:

- analogicky platí to, co o právu Velkomoravské říše (dominovaly **právní obyčeje**, panovníci vydávali **zákony**)

- narozdíl od Velkomoravské říše se z počátečního období vývoje *uherského státu* právní památky = **zákony** králů Štěpána (Štefana) I. (pojí se k nim Naučení pro syna Imricha), Ladislava a Kolomana!!!

5. Období feudální rozdrobenosti (13. a 14. století)

= *oslabení politické moci panovníků a vzrůst vlivu jednotlivých feudálů*

a) etapa feudální rozdrobenosti (13. století) a

b) etapa jejího nerovnoměrného překonávání (14. století) = Anjouovci

- do vývoje země hluboce zasáhl *tatarský vpád* v letech 1241 – 1242 (zpuštění země, hladomor, ale také podnět pro zakládání měst

- *donace* = panovníkem udělovaná půda

- *familiáři* = šlechtici, žijící v závislosti na jiných šlechticích

Ústřední orgány:

a) *panovník* (stejná oprávnění, ale menší reálný vliv; korunovace; královské regály)

b) *uherský stavovský sněm* (základ ve Zlaté bule Ondřeje II.)

c) *královská kancelář* (v polovině 14. století větší kancelář + tajná kancelář)

d) *královská rada* (za Anjouovců vedle panovníka stály užší a širší rada)

e) *nejvyšší úřady:* aa) palatin; bb) zemský soudce; cc) taverník; dd) vrchní pokladník

Územní správa: aa) královské komitáty byly nahrazené šlechtickými komitáty (králem jmenovaný župan, komitátní kongregace, volení hodnostáři – slúžní a d.)

bb) mimo rámec komitátní správy stála svobodná královská města a výsadní území

Města!!!: privilegia od zakladatele (Trnavské městské privilegium z roku 1238), samospráva, ekonomické výsady, královská a poddanská města, mateřská a dceřinná města

Výsadní území: například spišská města se společným (kolektivním) privilegiem

- Soudy:** aa) ústřední uherské soudy = soudy královské přítomnosti (kuriální soudy) + vlastní soudy středních hodnostářů + soud rytířské cti
 bb) Venkovské soudy (palatinální kongregace + komitátní soudy / = sedrie / + vrchnostenské /zemské/ soudy + vesnické soudy)
 cc) Městské soudy (městská rada + další soudní instance) – žádosti o právní rady u mateřských měst, později odvolání k soudu taverníka (a personála)
 dd) Církevní soudy (římská kurie; soud arcibiskupa; konzistorní soudy biskupů; nižší církevní hodnostáři)

Věrohodná místa!!!

Právo:

- **prameny práva** = stále převažovaly právní obyčeje + panovnická privilegia + sněmovní usnesení potvrzená panovníkem + právní akty samosprávných korporací = statuty
- **právní partikularismus** /stavovský právní partikularismus + právo Sedmihradska (Transylvánie) a Slavonska (později Chorvatska-Slavonska)/
- **nejdůležitější právní památky:**

a) Zlatá bula Ondřeje II. (a její pozdější verze)!!!

b) Zákony z roku 1351 (uherským šlechticům stejná práva, aviticita (dedovizeň), postavení závislého obyvatelstva)

c) Varadínské registum (ordály!!!)

6. Období stavovské monarchie (od konce 14. století do roku 1526)

- mocenské poměry oscilovaly kolem pomyslné **rovnováhy sil**, která se vychylovala jednou ve prospěch stavů a jindy zase ve prospěch panovníka
- **stát = právnícká osoba** (Svatoštěpánská koruna = synonym pro uherský stát, vyjadřovala suverenitu uherského království a legitimitu nositelů státní moci – panovníka a stavů)
- ve formující se **stavovské obci** jednoznačně dominovali velmoži; nižší (komitátní) šlechta a později i svobodná královská města se na politickém životě zúčastňovali jen prostřednictvím svých zástupců ve stavovském sněmu
- změnil se vnější podmínky fungování uherského státu (= ohrožovala jej **Osmanská říše**)
- Matyáš Korvín celkem úspěšně usiloval o maximální rozšíření svého podílu na moci, naopak Jagellonci byli slabými panovníky
- po porážce velkého rolnického **povstání** (Dóžova) šlechta připoutala závislé obyvatelstvo k půdě („věčné nevolnictví“) a zvýšila poddanské povinnosti, rozhořela se také hornická povstání v Kremnici, Banské Bystrici a d.

Ústřední orgány:

a) **panovník:** vesměs se opíral o dědické nároky (s výjimkou Matyáše Korvína), ale nastupoval zpravidla po volbě (+ volební kapitulace, inaugurační diplom).

- pravomoci: reprezentant státu navenek, velení armádě, sankcionování zákonů přijímaných uherským sněmem, vydávání různých privilegií, podíl na soudnictví, podléhaly mu finanční úřady a náležel výnos královských regálů

b) **uherský sněm** !!!(upevnil svou pozici, zasedal pravidelně, schvaloval zákony, dvě tabule: horní a dolní, v případě potřeby se konala „sessia mixta“)

c) **ústřední úřady a zemští hodnostáři:**

aa) královská rada (v rukou magnátů)

bb) královská kancelář (opora panovnické moci)

- vedle královské kanceláře vznikla speciální **malá kancelář** k vedení agendy kuriálních soudů
 - za Matyáše Korvína se kancelář dále rozdělila: vedle sebe působily větší, menší a tajná kancelář

cc) palatin !!! (prostředník při řešení sporů krále a stavů; jeho postavení specifikovaly **palatinské články**, /Articuli de officio palatinatus, 1485/)

dd) dalšími významnými hodnostáři uherského stavovského státu byli zemský soudce, personál, taverník a vrchní pokladník

Územní správa: komitátní správa (v čele jmenovaný vrchní župan, podžupan, komitátní kongregace, slúžní, přísežní a notář) + městská správa + správa výsadních území

Soudy:

a) **kuriální soudy** /soudy královské přítomnosti/!!!

- pro soud, v němž jménem krále soudil personál, se postupem času vžilo označení *královská soudní tabule*/

- představitelé kuriálních soudů – palatin, zemský soudce, královský kancléř, personál – se označovali jako **řádní zemští soudci**

b) soudy nejvyšších zemských hodnostářů (významným se stal **soud taverníka**!!!, který rozhodoval především o odvoláních od soudů tzv. tavernikálních měst)

c) **soud rytířské cti**

d) **venkovské soudy** (brzy zanikly palatinální kongregace, naopak vzrostl význam komitátních soudů /sedrií/, nadále fungovaly také vrchnostenské /zemské/ soudy a vesnické soudy)

e) **městské soudy** (městské rady) – podle rozhodování o odvoláních se svobodná města dělila na tavernikální a personálova (k těm patřila i horní /banská/)

f) **církevní soudy** (jejich význam klesl)

Věřohodná místa = církevní instituce, které disponovaly pečeti potvrzenou králem

Právo:

- **stále převážně nepsané** (právní obyčeje, sněmovní usnesení /zákony/, privilegia, statuty, neformálně i rozhodnutí soudů)

a) **stavovský právní partikularismus** (šlechtické!!!, kanonické, městská!!!, horní /banské/!!!, selské právo)

b) prameny práva a právní památky z doby stavovské monarchie:

Právní obyčeje: nezavršená kodifikace uherského práva (Tripartitum opus iuris) prezentována jako zápis obyčejového práva

Zákony (sněmovní usnesení):

- vydával je stavovský sněm spolu s panovníkem, většina z nich se dotýkala veřejnoprávních záležitostí (jednotlivá usnesení /zákonné články/ byla po skončení sněmu shrnuta do dekretu, který sankcionoval panovník)

- významné zejména: dekret z roku 1405 (postavení měst), větší dekret Matyáše Korvína 1486 (Decretum Maius) opatřený doložkou o věčné platnosti, větší dekret Vladislava Jagellonského 1492

Privilegia: na rozdíl od zákonů je vydával pouze panovník (= výsadní oprávnění panovníka)

Statuty: závazné pro danou samosprávnou jednotku, nesměly odporovat zákonům ani obecně závazným právním obyčejům a nemohly měnit ani privilegia

Soudní rozhodnutí: rozhodnutím uherských soudů se povaha precedentů výslovně nepřiznávala, avšak v praxi se zejména rozhodnutí uherské kurie stávala používaným vzorem pro rozhodovací praxi

Snaha o kodifikaci uherského práva (potřeba právní jistoty) – dvě cesty:

a) sebrání platných dekretů (collectio decretorum)

b) snaha o vypracování zákoníku (kodifikace)

aa) **Tripartitum** (Štefan Verböczy)!!!,

- právní pochybení při vydávání způsobilo, že se nestalo zákonem = považováno za zápis obyčejového práva = uherské právo sice stále zůstalo obyčejovým právem, ale stalo se právem převážně psaným

- úvod a tři části (především šlechtické právo, ale i městské, selské, sedmihradské a chorvatské)

bb) **sbírký práva tavernikálního soudu:**

- *Articuli iuris tavernicalis* (Tavernické články, vznikly s využitím staršího sepsání procesních norem, nazývaného Quaeritur, Jan Thuz z Laaku, panovník je sankcionoval v roce 1602)

- *Iura civilia* (Vetusta Iura civitatum sive Iura civilia) = úpravu městského práva aplikovaná tavernikálním soudem

Právní knihy = soukromá sepsání práva

a) Žilinská kniha

b) Zipscher Willkühr (Willkühr der Sachsen in der Zips, 1370) = soupis práva uplatňovaného ve spišských městech

c) Budínská právní kniha z roku 1413, která se stala základem i pro právo řady dalších, zejména tavernikálních měst, dále Bratislavská právní kniha, Košická právní kniha ...

7. Období feudálního absolutismu v Uhrách (1526-1848)

- **charakteristické rysy**: úsilí o panovnické samovládí a centralizaci, byrokratizace!!!, zpočátku snaha o rekatolizaci a refeudalizaci (později za Josefa II. i o germanizaci)

- na trůně **Habsburkové**, ovládající dlouho jen část území habsburské říše

- v původně personální unii rakouských, českých a uherských zemí Habsburkové postupně posilovali úloha společných orgánů (= proces postupného **posilování panovnické moci** na úkor stavovské obce)

- uherská šlechta ve **stavovských povstáních** bojovala za náboženskou svobodu a své výsady, a tím i za větší míru samostatnosti Uher v rámci monarchie (výsledný szátmárský mír 1711 kompromisem: potvrzeno dědičné právo Habsburků na trůn, uherská šlechta uhájila svá základní práva) = úzké propojení rakouských a českých zemí, relativní samostatnost Uher

- zřetelně se vyčleňovala doba **osvícenského absolutismu** let 1740-1789, kdy se Marie Terezie a Josef II. snažili reformovat četné stránky veřejného života

- o začlenění Uher do jednotného řízení celé říše usiloval zejm. **Josef II.** (nenechal se korunovat, omezoval samosprávu, zavedl distrikty, vydával celostátně platné právní předpisy, nesvolal sněm), ovšem bez úspěchu: uherský sněm 1790 usnesl a panovník sankcionoval, že uherské království je (v rámci habsburského soustátí) svobodnou říší s vlastním zřízením, nepodrobenou žádné jiné říši ani jinému národu

- s centralizačním snažením je spojeno i prosazování **nového** pojetí výkonu státní správy (**byrokratizace!!!**)

- **Pragmatická sankce** (zák. čl. VI/1723) !!! potvrdila dědičnost uherského trůnu v habsburském rodě a zajistila nástupnické právo žen (platila až do samotného zániku v roce 1918)

- snaha **regulovat život společnosti panovníkovými nařízeními** (vytlačit právní obyčeje) a **v kodifikacích komplexně upravit** občanské právo, trestní právo, procesní normy (v Uhrách v zásadě neúspěšná)

- v jednáních posledních uherských stavovských sněmů v první polovině 19. století byla zřetelná snaha o **mad'arizaci** veřejného života a školství, ale také zaznívaly **liberální názory** (odstranění feudálních přežitků v ekonomice i ve veřejném životě, demokratické metody vládnutí včetně svolání reprezentativního /tj. nejen stavovského/ sněmu, respektování občanských práv a uvolnění prostoru pro moderní formy podnikání)

Organizace státního aparátu

a) **panovník** – snaha vládnout absolutisticky, dědičnost, stavy stále vyžadují podepsání inauguračních listin (ne vždy úspěšně), panovníci někdy vydávali právní předpisy sami, jindy se sněmem

b) **uherský sněm** (1608 právně potvrzena jeho dvoukomorová struktura a zvaní pouze baroni, nižší šlechtici, církevní představitelé a zástupci svobodných královských měst), vážení hlasů, okolice

c) **správní aparát** = postupná byrokratizace, přesto zejm. v komitátech přetrvávání středověkých forem (jednoduchost, nepropojenost, často ne odbornost, ústnost jednání) = můžeme hovořit o jistém dualismu mezi modernějším „královským“ aparátem a vlastní uherskou, stále v podstatě stavovskou správou

aa) **orgány společné pro celou monarchii**

- **zpočátku** tři poradní orgány: tajná rada, dvorská komora, dvorská vojenská rada

- tajná rada se postupně rozrostla, její činnost se soustředila do komisí, nejznámější = stálá tajná konference, později rozdělena na užší a širší

- původně jako společný pomocný orgán panovníka a tajné rady vystupovala také královská (později říšská) dvorská kancelář

- řada reorganizací za osvěcenských panovníků = **Marie Terezie** zřídila domácí, dvorskou a státní kancelář, státní radu

- **od začátku 19. století**: státní a konferenční ministerstvo, domácí, dvorská a státní kancelář a dvorská vojenská rada

bb) **uherští zemští hodnostáři**: palatin (na začátku dočasně zanikl), zemský soudce, taverník, personál

cc) **ústřední uherské orgány**: uherská rada (dřívější královská rada) ztrácela na významu, nově organizované orgány = místodržitelská rada, uherská dvorská kancelář se sídlem ve *Vídni*, uherská komora (1528, = první v Uhrách byrokraticky organizovaný ústřední orgán, jí podřízena *spišská komora*; fungoval při ní *královský finanční prokurátor*)

d) **územní a místní správa**: komitáty, výsadní území, svobodná královská města, vrchnostenské orgány (centralizační pokus Josefa II. viz výše)

e) **soudnictví**:

- do začátku 18. století (1723) všechny typické rysy středověkého soudnictví (stavovský partikularismus, propojení se státní správou, nejednoznačně vymezené kompetence, zasedaly pouze příležitostně a pro soudce se nutně nevyžadovalo právnické vzdělání)

- **soudní reforma z roku 1723**

aa) nejdůležitějším šlechtickým soudem se stala královská kurie, sestávající ze dvou relativně samostatných tabulí – sedmipanské a královské

bb) místo protonotářských soudů zaujaly čtyři distriktní (krajské) tabule (dvě z nich měly sídlo na Slovensku: v Trnavě a v Prešově)

Komitátní soudy: sedrie, soud podžupana, soud slůžneho (záležitosti komitátní šlechty)

Vrchnostenské (zemské) soudy (záležitosti poddaných)

Městské soudy a jejich odvolací instance: soudí městské rady, odvolání k soudu taverníka nebo personála

Církevní soudy: katolické i protestantské konzistorní soudy

Směnečné soudy 1840: vyšší *směnečný soud* v Pešti + sedm směnečných soudů a směnečně-obchodní a námořní soud v Riece (Fiume)

f) **Věrohodná (ověřovací) místa**: řada jich po tureckém vpádu zanikla, vedle nich se při stvrzování právních úkonů stále více uplatňovali **notáři**, působící jako součást komitátní správy, a městští notáři ve svobodných královských městech

Právo

Prameny práva

- nejdůležitějšími zůstávaly právní obyčej a zákon, vznikající za spolupůsobení uherského sněmu a panovníka; význam neztratila ani privilegia a místní statuty; zejména později, v 18. století, kdy se habsburští králové pokoušeli vládnout bez sněmu, se do popředí dostala královská nařízení, vydávaná především ve formě patentů a diplomů

- neformální autoritu požívala zejména rozhodovací praxe uherské královské kurie = Marie Terezie proto nařídila sebrat a uspořádat rozhodnutí kuriálních soudů vydaná od soudní reformy v roce 1723 = **Planum tabulare** (vyšlo až 1800)

- ***Corpus iuris Hungarici!!!*** = sbírka platných uherských právních norem (jejímu vzniku předcházely soukromé sbírky, jednu z nich profesor trnavské univerzity M. Szentivanyi nazval Corpus iuris Hungarici (CIH), název se vžil i pro oficiální verzi vydávanou od doby Marie Terezie
- snahy přepracovat přepracovat Tripartitum a novou verzi řádně kodifikovat:
 - aa) ***Quadripartitum*** (nebylo sankcionováno, tiskem vyšlo soukromě později) a
 - bb) ***Novum Tripartitum*** (1715, jen dílčí doplnění Tripartita)
- **teoretické právní práce: *Cynosura*** = Ján Szegedy vytvořil registr zákonů publikovaných v CIH, sloužil k lepší orientaci v ní
- **horní (banské) právo**: nově je upravil ***Maxmiliánův horní zákoník***
- **tavernické články**: tiskem vyšla již zmíněná procesní pravidla, upravující řízení před tavernickým soudem (Articuli iuris tavernicalis, ***Tavernické články***) 1602